

הירשמן, אירה (1901-1989)

(Ira Hirschmann). פעיל הצלה יהודי אמריקני. היא היה מנהל עסקים, בשנים 1936-1946 סגן נשיא כול-בו 'בלומינגדייל' (Bloomington) בניו-יורק. ב-1935 היה היא יושב-ראש מועצת המנהלים של האוניברסיטה הגולה (NEW School Of Social Research) שבה מצאו עבודה מלומדים גרמנים גולים.

בקיץ 1943 נתבקש היא מטעם 'ועד החירום להצלת העם היהודי באירופה' (Emergency Committee To Save The Jewish People In Europe) של קבוצת ברגסון, לבדוק בתורכיה את אפשרויות ההצלה. בפברואר 1944 הגיע היא, לאחר עיכובים, לאנקרה כנספח מיוחד של ה'ועד לענייני פליטים' בשגרירות ארצות-הברית. היא והשגריר לורנס סטיינהרט ניצלו את החששות בבלקן מן האפשרות שאחרי המלחמה יצטרכו לתת את הדין על מעשיהם, כדי להציל אלפי יהודים ברומניה, בבולגריה ובהונגריה, או לשפר את מצבם. היא סייע לסטיינהרט להתגבר על סירובה של תורכיה לאפשר לפליטים להיכנס לתחומה. בעת כהונתם של היא ויורשו הרברט קצקי הגיעו לתורכיה וארץ-ישראל כ-7,000 יהודים בחסות ה'ועד לענייני פליטים'.

במרס 1944 תרם היא להצלחה מרשימה, בסייעו לשכנע את השגריר הרומני בתורכיה, אלכסנדר קרציאנו, להשפיע על ממשלתו להחזיר לרומניה את 48,000 היהודים שנשארו בטרנסניסטריה. ביוני 1944 ריאיון היא את יואל ברנד בקאהיר והמליץ שבעלות-הברית ימשיכו במשא-ומתן כדי להרוויח זמן למען יהודי הונגריה. באותו קיץ תרם היא לעוד הצלחות, ובהן אישורי הטבלה ליהודים הונגרים מסתתרים שסיפק שליחו של האפיפיור בתורכיה מונסיניור אנג'לו רונקאלי (לימים האפיפיור יוהנס [יוחנן] XXIII); הסכמתה של ממשלת רומניה לאפשר ליהודים הונגרים להימלט בחשאי לרומניה ולהמשיך משם לתורכיה; וכן החלטתה של ממשלת בולגריה מיום 31 באוגוסט לבטל את חוקיה האנטי-יהודיים. במאי 1946 מונה היא למפקח כללי מיוחד מטעם אונרר"א כדי לבדוק את תנאי העקורים היהודים בגרמניה. את התנסויותיו תיאר היא בספרים Lifeline To A Promised Land ('נתיב החיים לארץ המובטחת') שיצא לאור ב-1946 וב-Caution To The Winds ('הזהירות ממני והלאה') משנת 1962.